

JH, MH

Kärsämäen taajaman asemakaavan muutos ja laajennus, vastine kaavaluonnoksesta saatuun palautteeseen

LAUSUNNOT

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES

Kaava-alueella sijaitsee Tukesin valvontakohde Tracegrow Oy. Tracegrow Oy:n Kärsämäen laitos on turvallisuusselvitysvelvollinen laitos, jonka konsultointivähyke on 500 m. Myös kaavamutoksen jälkeen Tracegrow Oy:n laitos tulisi sijaitsemaan teollisuusalueella (kaavamerkintä T, teollisuus- ja varastorakennusten alue).

Kun alueita kaavoitetaan vaarallisia kemikaaleja käsittelevän tai varastoivan tuotantolaitoksen sijoituspaikaksi, Tukes suosittelee käytettäväksi T/kem -kaavamerkintää. Myös muut kaavamerkinnot voivat olla soveltuvia suunnitellun toiminnan luonteesta riippuen. Huomioitavaa on, että vaikka T/kem-kaava olisi olemassa, se ei automaattisesti takaa kemikaalilaitoksen sijoittamista kyseiselle tontille. Tukes arvioi erikseen kemikaaliturvallisuusluvan käsittelyssä laitoksen sijoittamisen edellytykset. Uuden laitoksen kemikaaliturvallisuuslupahakemuksessa tulee esittää tuotantolaitoksen mahdolliset onnettomuudet ja niiden vaikutukset tuotantolaitoksen ulkopuolelle. Periaatteet onnettomuuksien tarkasteluun ja mallintamiseen löytyvät Tukesin oppaasta Tuotantolaitosten sijoittaminen.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on myös onnettomuusvaarallisia toimintoja/laitoksia koskevia alueidenkäyttötavoitteita. Onnettomuusvaarallisten kohteiden sijoittamista koskevat tavoitteet on lueteltu alla. Nämä tavoitteet on hyvä ottaa huomioon kaavoitettaessa uusia T/Kem-alueita.

- Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin.
- Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista

Tukesin näkemyksen mukaan kaavamutokselle ei ole estettä käytössä olevien selvitysten ja valvontatietojen perusteella.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

On hyvä, että Kärsämäen kunta valmistautuu Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) ydinverkkoon kuuluvan Nelostien uuteen linjaukseen ja sen tuomaan mahdollisuuteen lisätä kunnan elinvoimaa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiinnittää huomiota siihen, että tulevaisuudessa Nelostien ja valtatien 28 risteysalueella syntyy kunnan uusi ”näyteikkuna”. Vetovoimaisen ympäristön ja myönteisen kuntakuvan varmistamiseksi olisi tärkeää lisätä asemakaavaan rakentamisen laatua ja yhtenäisyyttä ohjaavia määräyksiä etenkin risteysalueelle sijoittuvilla toimitilarakennusten (KTY-2) ja liikerakennusten ja huoltoaseman alueille (KHL-1) kuten toisaalla liikarakennusten alueelle (KL-2) onkin lisätty. Olisi syytä myös pohtia, pitäisikö teollisuus- ja varastorakennusten alueiden (T/kem ja T) Nelostien uuden linjauksen puolelle merkitä istutettava ja/tai luonnontilaisena säilytettävä alueen osa.

Vastine: Lisätään rakentamisen tapaa ohjaavia määräyksiä. Pelastusviranomaisen toiveesta T/kem-tonttien uuden VT 4:n puoleiseen reunaan on lisätty pelastusajoyhteys tonteille, joten reunaan ei ole mahdollista osoittaa istutettavaa/luonnontilaisena säilytettävää alueen osaa.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

ELY-keskus katsoo, että kaavaselostusluonnoksessa ei ole tunnistettu asemakaavoitusta koskevia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. ELY-keskus huomauttaa, että kaavoitusta koskevien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tunnistaminen on olennainen osa kaavan valmistelua. ELY-keskus katsoo, että kaavaehdotusta laadittaessa tulee varmistaa, että kaavaa koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on asianmukaisesti tunnistettu ja kaavaselostuksessa on arvioitu kaavan suhde jokaiseen tunnistettuun tavoitteeseen.

Vastine: Täydennetään kaavaselostusta valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteiden osalta.

Yleiskaavan ohjausvaikutus

Suunnittelualue sijaitsee vuonna 2013 hyväksytyn Keskustan yleiskaavan alueella. ELY-keskus toteaa, että kaavaselostusluonnoksessa ei ole lainkaan arvioitu nyt laadittavana olevan asemakaavan suhdetta voimassa olevaan yleiskaavaan. ELY-keskus katsoo, että asemakaavaluonnos poikkeaa paikoin huomattavasti voimassa olevasta yleiskaavasta, jolloin asemakaavaselostuksessa tulisi perustella, millä tavoin voimassa olevaa yleiskaavaa voidaan pitää AKL 42.4 §:n mukaisesti siten vanhentuneena, että asemakaava voidaan laatia yleiskaavan vastaisesti.

Asemakaavoituksen yhteydessä on laadinnassa Kärsämäen keskustan yleiskaavan päivitys ja laajennus. Asemakaavan selostusluonnoksessa on valmistelussa olevan yleiskaavan osalta tyydytty toteamaan, että asemakaava on laadittavan yleiskaavan mukainen. ELY-keskus pitää kannatettavana ja tarpeellisena, että laadittavan yleiskaavan tavoitteet otetaan huomioon asemakaavaa laadittaessa, mutta laadittavan yleiskaavan mukaisuutta tulee vielä huomattavasti tarkentaa kaavaselostukseen.

ELY-keskus huomauttaa, että yleispiirteisten kaavojen oikeusvaikutukset alemmanasteiseen kaavaan nähden, ja näin myös ohjausvaikutus, alkavat vasta, kun yleispiirteisen kaavan hyväksymispäätös on lainvoimainen ja asianmukaisesti voimaan saatettu (mm. KHO:2013:87).

Näin ollen laadittavan yleiskaavan tulee olla lainvoimainen ja voimassa ennen kuin asemakaavassa voidaan todeta yleiskaavan ohjausvaikutuksen toteutuvan. Parhaillaan lausuttavana olevan uuden alueidenkäyttölain luonnoksessa on pyritty mahdollistamaan asema- ja yleiskaavan yhteiskäsittely. ELY-keskus katsoo, että mikäli lakiluonnoksen yhteiskäsittelypykälä sekä vireillä olevia kaavoja koskeva siirtymäsäännös tulevat voimaan sellaisenaan asemakaavoituksen ollessa vielä vireillä, voidaan yleiskaavan ohjausvaikutus arvioida laadinnassa olevaan yleiskaavaan nähden, mikäli asemakaavaehdotus asetetaan nähtäville uuden lain voimaan tultua.

Vastine: Kaavaprosessissa huomioidaan lausunnossa esiin tuodut seikat laadittavien yleis- ja asemakaavojen lainvoimaisuuteen ja voimassaoloon liittyen. Yleis- ja asemakaava asetetaan

yhtä aikaa ehdotuksena nähtäville, jonka jälkeen ensin hyväksyntään viedään yleiskaava. Yleiskaavan saatua lainvoiman viedään asemakaava hyväksymiskäsittelyyn. Täydennetään kaavaselostusta.

Selvitykset ja vaikutusten arviointi

Luontoympäristö

Suunnittelualueella on laadittu yhdessä yleiskaavan laatimisen yhteydessä toteutettu luontoselvitys. Luontoselvityksen mukaan pinta-alaltaan 11 km² kokoista suunnittelualuetta on kartoitettu kahden päivän aikana systemaattisesti niin, että selvitys on kattanut koko selvitysalueen ja alueesta on saatu hyvä yleiskuva. Kartoitus on sisältänyt kasvillisuus- ja luontotyyppien, linnuston sekä liito-oravien kartoittamisen.

ELY-keskus ei pidä uskottavana, että kahden päivän aikana olisi kattavasti kyetty kartoittamaan 11 km² kokoinen alue. Mikäli maastonselvitykset on kohdennettu lähtötietoselvityksen perusteella tietyille osa-alueille, tulee nämä osa-alueet tai selvitysreitit esittää yhdessä maastokarttakuvassa.

ELY-keskus katsoo, että luontoselvityksessä käytetyt menetelmät on kuvattu puutteellisesti. Selvityksen luotettavuuden ja kattavuuden arvioinnin kannalta on olennaista, että käytetyt menetelmät on esitetty läpinäkyvästi. Tämä korostuu varsinkin tapauksissa, joissa käytetty maastotyöaika on varsin niukka suhtautettuna selvittävän alueen laajuuteen. ELY-keskus katsoo, että menetelmäkuvausta tulee täydentää maastotöiden kohdentamisen osalta kaavaselostukseen. Asemakaavatasoisen luontoselvityksen tulee sisältää esimerkiksi tarkempaa tietoa huomioitavien lajien pesimäreviireistä. Lisäksi ELY-keskus pitää puutteena, että kahden päivän aikana on yritetty selvittää ilmeisesti yhtäaikaaisesti hyvin erilaisten eliöryhmien esiintymistä suunnittelualueella. Eri eliöryhmillä on omillaan erilaisia aktiivisuusajoja tai ajankohtia, jolloin ne ovat parhaiten havaitsevilla, joten oikeanaikaisten selvitysten merkitys on suuri selvitysten luotettavuuden kannalta. Eläinselvitysten kuten linnustonselvitysten osalta on lisäksi olennaiset kellonajat ja sääolosuhteet, joita tulee täydentää kaavaselostukseen.

ELY-keskus katsoo, että kasvillisuus- ja luontoselvityksen osalta maastotyöt on toteutettu varsin varhain, jolloin kaikki suojelullisesti huomioitavat lajit eivät ole vielä havaittavissa. Epävarmuustekijöiden vaikutukset selvitystuloksiin tulee kuvata kaavaselostuksessa.

Luontoselvityksestä ei selviä, onko kuvassa 39 esitetty reviirikartta vai onko siinä esitetty pelkästään havaintopaikat. Kartassa tulisi havainnollisuuden takia esittää uhanalaisstatusten lisäksi lintulajien nimet.

Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeista on selvitetty maastossa ilmeisesti pelkästään liito-oravan esiintymistä. Muut tiedot perustuvat luontoselvityksen perusteella lähtöaineistosta saatuihin tietoihin tai muiden maastonselvitysten yhteydessä tehtyihin havaintoihin. ELY-keskus katsoo, että esitetty selvitystapa ei ole riittävä luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien osalta.

Lajitietokeskuksen tietokantatiedot perustuvat satunnaishavaintoihin, joten lajihavaintojen puuttumisesta tietyltä alueelta ei voida tehdä johtopäätöksiä siitä, esiintykö kyseistä lajia alueella vai ei. Lajien maastohavainnoinnissa on huomioitava eri lajeille tyypilliset aktiivisuusajat (vuoden- ja kellonajat). Aktiivisuusaikojen ulkopuolella lajihavainnointiin liittyy suurta epävarmuutta, jolloin ei voida tehdä havaintojen puuttumisesta luotettavia johtopäätöksiä niiden esiintyvyydestä alueella. ELY-keskus katsoo, että luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien esiintymismahdollisuudet alueella on arvioitava niiden levinneisyystietojen ja elinympäristövaatimusten perusteella. Mikäli alueella esiintyy lajeille mahdollisia elinympäristöjä, niiden esiintymistä on todennettava maastoselvityksin.

Luontoselvityksessä ei ole tarkasteltu muiden luontodirektiivin lajien esiintymispotentiaalia alueella kuten lepakot, direktiivin sudenkorennot, perhoset ja kovakuoriaiset. ELY-keskus pitää esim. lepakoiden esiintymistä todennäköisenä Kärsämäen maalaisympäristössä ja katsoo, että lepakoille tärkeät alueet on selvitettävä ja huomioitava kaavasunnittelussa.

ELY-keskus huomauttaa, että asemakaavaa varten laadittavien selvitysten tulee olla yleiskaaवासoisia selvityksiä tarkempia, joten edellä esitetyt puutteet luontoselvityksessä korostuvat erityisesti asemakaavoituksen osalta.

Vastine: Täydennetään kaavaselostusta. Luontoselvitysraporttia (16.9.2025) täydennetty ja tarkennettu lausunto huomioiden.

Luontoselvitys sisälsi maastoselvityksiin perustuvan kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen sekä liito-oravaselvityksen. Työ ei sisältänyt muita luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien esiintymiselvityksiä eikä varsinaista linnustonselvitystä. Näiden lajien esiintymistä sekä lajeille soveltuvia elinympäristöjä havainnoitiin maastoselvitysten yhteydessä.

Tarkennetaan menetelmäkuvauksia. Asemakaava-alueilla kasvillisuutta, luontotyypejä ja liito-oravan esiintymistä kartoitettiin systemaattisesti niin, että kartoitus kattoi koko kaava-alueen. Selvityksen ulkopuolelle jätettiin rakennettu ympäristö ja pihapiirit. Selvitysalueella kokonaisuudessaan on liikuttu niin, että on saatu riittävät tiedot kaava-alueiden luonnosta ja luontoarvoista.

Lisätään kpl 6.1 Asemakaavan laajennusalue ja teollisuusalue kappaleeseen luonnon yleiskuvausta ja tiedot luontoarvoista (nyt sisältyvät kappaleeseen 7.1).

Lisätään asemakaava-alueiden arvokohdekartta kappaleeseen 6.6.

Lisätään linnustokarttaan (kuva 39) lintulajien nimet.

Lähtötietoina on käytetty Suomen Lajitietokeskuksen havaintotietoja (Lajitietokeskus 8.10.2024, tarkistettu 16.9.2025) sekä alueelta aiemmin tehtyjä kaavoitukseen liittyviä luontoselvityksiä, joissa ei ollut todettuja luonnonarvokohteita selvityskohteilta. Mikäli Lajitietokeskuksen tietokannassa ei ole havaintotietoja huomionarvoisista lajeista, on se tuotu selvityksessä esille etenkin direktiivilajien osalta.

Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien osalta todetaan seuraavaa ja lisätään:

- *Työ sisälsi erillisen liito-oravaselvityksen. Lajin esiintymisestä ei tehty havaintoja selvitysalueella.*
- *Asemakaava-alueilta ei todettu viitasammakolle potentiaalisia lisääntymispaikkoja.*
- *Lepakoiden, etenkin pohjanlepakon esiintyminen selvitysalueella on todennäköistä. Pääsääntöisesti Kärsämäen alueella lepakoiden yksilömäärät ovat pieniä ja lepakkotiheydet suhteellisen alhaisia. Yleisesti monipuoliset ja pienipiirteiset alueet ovat lepakoille hyviä, laajat talousmetsät huonoja. Kaava-alueiden puoliavoimet ympäristöt, avoimen maiseman reuna-alueet esimerkiksi soiden ja hakkuualueiden reunoilla sekä puustoiset pihat ja puistot ovat pohjanlepakon suosimia ruokailu- ja saalistusalueita. Usein se lentää saalistaessaan erilaisia tielinjoja pitkin. Pohjanlepakon kannalta merkittävin alue on todennäköisesti kortteliin 12 rajautuva hautausmaan ympäristö.*

Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat tyypillisesti vanhojen rakennusten kelleissa ja ullakoilla, joten asemakaava-alueilla lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen esiintyminen on epätodennäköistä. Kaavan toteutuessa lain suojaamat, kaava-alueelle mahdollisesti sijoittuvat lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat säilyvät eikä niihin kohdistu heikennyksiä, mikäli vanhoja rakennuksia ei pureta.

- *Muista direktiivilajeista seudullisesti tarkasteltuna laajemmalla alueella tavataan mm. suurpetoja (karhu, susi, ilves), saukkoa sekä direktiivisudenkorennoista kirjojokikorentoa. Asemakaava-alueilla ei ole näiden lajien lisääntymis- tai levähdyspaikoiksi soveltuvia elinympäristöjä.*

Suuronnettomuusvaara

ELY-keskus huomauttaa, että kaikenlaisia kemikaalilaitoksia ei välttämättä voida sijoittaa kyseessä olevalle kaava-alueelle. Alueelle sijoittuvien toimintojen toteuttaminen edellyttää tarkempia tietoja toimintojen prosesseista, mitoituksista ja vaikutuksista. Asemakaavaluonnoksessa osoitettu T/kem-kaavamerkintä osoittaa alueen varaamista kaavassa osoitettuun käyttöön, mutta toimintojen sijoittaminen edellyttää erillisiä lupamenettelyjä. Lupaviranomaiset ottavat sijoittamisen ja toteuttamisen ympäristövaikutuksiin ja vaikutusten vähentämiseen sekä rajoittamiseen lupamenettelyjen yhteydessä. Tässä yhteydessä tehdään myös itsenäisen harkinta siitä, täytyvätkö haetulle toiminnalle tarvittavat luvan edellytykset. Toimintojen sijoittaminen voi myös edellyttää erillistä YVA-menettelyä, mikä kunnan rakennusvalvontaviranomaisen on tarpeen tarvittaessa huomioida YVA-lain mukaisesti ennen alueelle myönnettäviä luparatkaisuja.

ELY-keskus toteaa, että vaikka 6.6.2025 antamassaan lausunnossa Tukes todennut selvitykset riittäväksi kaavoitusta varten, eivät selvitykset välttämättä ole riittäviä alueidenkäyttölain

näkökulmasta. ELY-keskus muistuttaa, että alueidenkäyttölain mukaiseen kaavoitusmenetelyyn liittyy olennaisena osana kuntalaisten ja muiden osallisten kuuleminen. Kuulemista varten aineiston tulee olla riittävää, jotta osalliset saavat tietoa kaavan luomista mahdollisuuksista ja kaavan vaikutuksista, mukaan lukien onnettomuusvaikutukset. ELY-keskus katsoo, että kaavatyössä ei ole selvitetty asemakaavan edellyttämällä tasolla suuronnettomuusvaaraa aiheuttavan laitoksen sijoittamisen vaikutuksia.

ELY-keskus katsoo, että mikäli korttelialue halutaan osoittaa suuronnettomuusvaaraa aiheuttavan laitoksen aluevarausmerkinnällä, tulee kyseisen tyyppisen laitoksen kemikaalien käyttöön ja varastointiin sekä mahdollisiin suuronnettomuuksiin liittyvät riskit selvittää riittävällä tavalla asemakaavoituksen yhteydessä siten, että myös kuntalaisilla ja muilla osallisilla on mahdollisuus tutustua kaavatyön yhteydessä mahdollisiin onnettomuusvaikutuksiin.

Vastine: ELY-keskuksen kanssa on käyty työneuvottelu suuronnettomuusvaaraan liittyen. Laaditaan kaava-aineiston osaksi erillinen T/kem-selvitys ja huomioidaan se kaavaselostuksessa. Selvityksessä ja kaavaselostuksessa huomioidaan ja selvitetään tuleva toiminta vaikutuksineen sillä tarkkuudella, kun se on mahdollista. Kaavan laatimisen yhteydessä ei vielä ole tarkkaa tietoa laitosten ja toimintojen luonteesta tai alueen käytöstä esiselvityksessä olevaa biokaasulaitosta lukuun ottamatta, minkä vuoksi arviointi on hyvin haastavaa.

Ilmastovaikutukset

ELY-keskus huomauttaa, että asemakaavan valmisteluaineisto ei sisällä viittauksia kaavaan liittyviin ilmastotavoitteisiin eikä siinä oteta kantaa ilmastovaikutusten minimoimiseen alueen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa. ELY-keskus katsoo, että kaavatyön yhteydessä tulee tarkastella kattavammin kaavan kannalta tärkeimpiä yhdyskuntarakenteen ilmastonäkökohtia ja niiden kokoluokkia. Kärsämäen keskustan tapauksessa olisi syytä kiinnittää erityisesti huomiota rakentamisen sekä hiilinielujen ja -varastojen muutosten kielteisiin ilmastovaikutuksiin ja niiden lieventämiseen. Arvioinnin tulokset ja aineisto tulee sisällyttää kaava-aineistoon.

Vastine: Laaditaan hiilikarttatarkastelu ja täydennetään kaava-aineistoa ilmastovaikutusten osalta.

Pintavedet

ELY-keskus huomauttaa, ettei Juurusoja ole vesimuodostuma eikä siten sen ekologista tilaa ole arvioitu viranomaisen toimesta. Juurusoja on kuitenkin vesilain mukainen vesistö. Kaavoituksessa tulee pyrkiä minimoimaan vaikutukset Juurusojaan ja muihin vesistöihin mm. viivytettämällä asianmukaisesti kovien pintojen hulevesiä. Asemakaavaluonnoksessa osoitetun T/kem-alueen läpäisee oja, joka on ojitusyhteisön oja (Pirttinevanon perkaus, 2570Ou1). Myös Juurusoja on ojitusyhteisön oja. ELY-keskukselta saa tarvittaessa ojitusyhteisöihin ja ojitusyhteisöjen ojiin liittyviä asiakirjoja.

Vastine: Huomioidaan hulevesiselvityksessä ja tuodaan selvityksestä kaavaan tarvittavat merkinnät.

Hulevedet

ELY-keskus katsoo, että asemakaavoituksen yhteydessä tulee laatia hulevesiselvitys ja hulevesien hallintasuunnitelma rakennetun pinta-alan merkittävän lisääntymisen vuoksi.

ELY-keskus katsoo, että hulevesiä koskevaa yleismääräystä tulee täydentää määräämällä, että hulevedet tulee viivyttää myös siinä tapauksessa, että ne johdetaan kunnan määräämään hulevesijärjestelmään, ellei hulevesijärjestelmään sisälly riittävällä kapasiteetilla oleva viivytysrakenne. Lisäksi määräyksistä tulee löytyä määräys hulevesien laadullisesta hallinnasta.

Vastine: Laaditaan erillisselvitys, jonka tuloksia hyödynnetään kaavatyössä. Huomioidaan kaavamääräyksissä hulevesien laadullisen hallinnan keinot.

Melu

Kaavaa varten on laadittu meluselvitys (WSP Finland Oy 2025), jossa on tarkasteltu tieliikenteen aiheuttamia melun päivä- ja yöajan keskiäänitasoja nykytilanteessa ja ennustetilanteessa vuonna 2050. Selvitys on tehty samaan aikaan laadittavan yleiskaavan, asemakaavan ja Valtateiden 4 ja 28 eritasoliittymän aluevarausuunnitelman alueille. Meluselvityksessä ei ole huomioitu olemassa olevan teollisuusalueen ja kaavoitettavan teollisuusalueen laajennusalueen toiminnasta aiheutuvaa melua. ELY-keskus katsoo, että kaavoituksen yhteydessä tulee laatia asemakaavatasoinen meluselvitys, jossa huomioidaan tieliikenteen melun lisäksi myös teollisuusalueen nykyisestä toiminnasta aiheutuva melu sekä arvio teollisuusalueen laajennusalueen tulevan toiminnan melusta. Meluselvityksen perusteella kaavassa tulee kaavamerkinnöin ja -määräyksin esittää riittävät toimenpiteet, joilla päästään alle melun ohjearvojen.

ELY-keskus katsoo, että kaavoituksessa tulee ottaa huomioon teollisuusalueelle sijoittuvien laitosten toiminnoista aiheutuvat haitat ja niille pitää varata riittävä alue, jolle esim. melu voi levitä ilman asumiselle aiheutuvia haittoja. Asuntojen tms. herkkien kohteiden läheisyyteen ohjattavan teollisuuden tulisi aiheuttaa mahdollisimman vähän ympäristöhaittoja. Lähtökohteisesti kaavoituksen vaikutuksesta melutaso ei saisi kasvaa asunto- tms. melulle herkällä alueella.

Meluselvityksen perusteella asemakaavaluonnoksessa on osoitettu uuden VT 4:n itäreunaan Männistön kohdalle meluesteen tai melusuojausken likimääräinen sijainti suojaamaan Männistön alueella olevia asuinrakennuspaikkoja uuden VT 4:n aiheuttamalta melulta. Meluselvityksessä meluesteen korkeudeksi on mitoitettu 3 metriä. ELY-keskus katsoo, että

asemakaavassa tulisi osoittaa meluesteen tai melusuojausajan sijainnin lisäksi myös sen likimääräinen korkeusasema ja antaa sitä koskeva kaavamääräys.

Vastine: Laaditaan erillisselvitys, jonka tuloksia hyödynnetään kaavatyössä. Todettakoon, että laajennusalueiden osalta meluvaikutusten arviointi jää väistämättä tarkkuustasoltaan melko epätarkaksi, koska alueelle sijoittuvia toimintoja ei ole vielä tiedossa. Tarkennetaan melusuojausajan kaavamääräystä.

Liikenne

Puusaarentie on asemakaavaluonnoksessa osoitettu maantieliikenteen alueeksi (LT). Yhdysteitä voidaan asemakaavassa osoittaa maantieliikenteen alueeksi, jos ne yhdistävät valta-, kanta- ja seututeiden tai ovat niiden jatkeena sekä palvelevat pääasiallisesti muuta kuin paikallista liikennettä (AKL 83.4 §). Kuten kaavaselostusluonnoksessakin todetaan, Puusaarentie palvelee erityisesti Kärsämäen paikallista liikennettä keskustan kokoojaväylänä palvelujen ja asuinalueiden keskellä. Tästä syystä ELY-keskus katsoo, että Puusaarentie tulee osoittaa asemakaavassa katualueeksi.

Suunnittelualueen länsipuolella Puusaarentie muuttuu Frosteruksenkaduksi, jonka länsiosa on osoitettu voimassa olevassa asemakaavassa kaduksi ja itäosa on osoitettu vanhalla kaavamerkinällä yleisen tien alueeksi (LYT). ELY-keskus ehdottaa kunnan harkittavaksi suunnittelualueen laajentamista kattamaan Frosteruksenkadun itäosa Mäntytien liittymästä asemakaavan rajalle. Tällöin koko Frosteruksenkatu / Puusaarentie voitaisiin osoittaa kaduksi yhdellä kertaa, eikä jäljelle jäävän Frosteruksenkadun osan muuttamiseksi tarvittaisi erillistä kaavoitusmenettelyä.

Kaavoituksen yhteydessä laaditussa liikenneselvityksessä on esitetty jalkakäytävät ja pyörätiet laadittavan asemakaavan mukaisella liikenneverkolla. Jalankulun ja pyöräliikenteen verkko ja yhteystarpeet olisi hyvä esittää kartalla myös kaavaselostuksessa. Suunnittelussa on tärkeää varmistaa riittävät tilavaraukset tarvittaville jalankulku- ja pyöräliikenteen yhteyksille uusille palvelu- ja teollisuusalueille sekä uuden eritasoliittymän ramppien linja-autopysäkeille.

Asemakaavaluonnoksessa on esitetty jalankulun ja pyöräliikenteen alikulku Keskuskadun (nykyinen vt 4) ali Rannantien / Koulutien liittymän kohdalle. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on parhaillaan yhdessä Kärsämäen kunnan kanssa laatimassa alikulukäytävästä ja siihen liittyvistä väylistä hankekorttia, joka valmistuu syksyllä 2025. Hankekortissa tarkastellaan alikulukäytävälle kahta vaihtoehtoista paikkaa: Rannantien / Koulutien liittymää sekä Haapajärventien (kt 58) kiertoliittymää. Hankekortissa esitetyt ratkaisut tulee huomioida asemakaavan laadinnassa ja tarvittaessa kaavaratkaisua tulee muuttaa kaavaehdotukseen.

Vastine: Puusaarentie osoitetaan katualueeksi, siltä osin kun se sijoittuu nyt kaavoitettavalle alueelle.

Täydennetään jalankulun ja pyöräliikenteen osalta kaavaselistusta. Huomioidaan jk/pp-yhteysien tarvitsevat tilavaraukset. Valittu alikulunratkaisu Haapajärventien (kt 58) kiertoliitetyssä sijoittuu voimassa olevan asemakaavan mukaiselle paikalle, joten kaavamuutosta ei ole tarpeen tehdä tältä osin.

Jatkotoimenpiteet

ELY-keskus katsoo, että asemakaavan muutoksen ja laajennuksen valmisteluaineisto antaa hyvät lähtökohdat kaavaehdotuksen laatimiseksi. Valmisteluaineisto sisältää kuitenkin vielä puutteita laadittavien ja jo laadittujen selvitysten, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteamisen sekä yleiskaavan ohjausvaikutuksen huomioinnin osalta. ELY-keskus katsoo, että kaavoituksen tueksi tulee asemakaavasta järjestää viranomaisneuvottelu vielä ennen kaavaehdotuksen nähtävillä oloa. ELY-keskus edellyttää kuntaa huomioimaan edellä lausuttu kaavaehdotusta laadittaessa

Vastine: Viranomaisneuvottelu on pidetty ennen kaavaehdotuksen nähtävilläoloa (19.9.2025). Neuvottelun muistio tulee kaava-aineiston liitteeksi.

Oulun museo- ja tiedekeskus

Suunnittelualueella toteutettiin arkeologinen inventointi 2024 (Kärsämäki Asemakaavan ja yleiskaavan päivityksen arkeologinen inventointi 2024, Leinonen, Tokoi & Laakso, Maanala Oy). Suunnittelualueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Inventoinnin jälkeen alueelta tunnetaan yksi muu kulttuuriperintökohde, Syrjälä (muinaisjäännöstunnus 1000055061), joka on torpan paikka.

Museolla ei ole huomautettavaa kaavaluonnoksesta.

Kaavaselostuksen luvussa 3.2.4 Kulttuuriympäristö käsitellään kattavasti arkeologista kulttuuriperintöä.

Museolla ei ole huomautettavaa Kärsämäen yleiskaavan päivityksen ja laajennuksen kaavaluonnoksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

Pelastusviranomaisen muistuttaa, että pelastuslain (379/2011) 30 §:n mukaan kunnan velvollisuus on huolehtia alueellaan sammutusveden hankinnasta pelastuslaitoksen tarpeisiin sammutusvesisuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Kunnan tulee huolehtia sammutusveden ottoapaikoista ja luonnonvesilähteistä. Tämä tulee huomioida myös uusien alueiden kaavoituksessa sekä kaavamuutoksissa. Sammutusvesijärjestelmä katsotaan riittävän tehokkaaksi, kun veden tuotto on yli 2000 l/min. Sammutusvesipisteen tulisi olla 300 metrin säteellä kaava-alueen kiinteistöistä. Kaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa vesihuoltolaitokselta, että riittävän tehokas vesiasema löytyy kaava-alueen sisältä tai sen välittömästä läheisyydestä. Pelastuslaitos arvioi palopostien ja vesiasemien tarpeen ja toimivuuden sekä hyväksyy niiden mitoituskriteerit, mallin ja sijainnin.

Tiivis rakentaminen edellyttää, että tehokkaan pelastustoiminnan vaatimukset otetaan kaavoituksessa huomioon. Pelastuslain (379/2011) 11 §:n mukaan hälytysajoneuvoille tarkoitettut tiet ja muut kulkuyhteydet on pidettävä ajokelpoisina ja esteettöminä. Lisäksi teiden tulee mahdollistaa pelastustoimen tehtävien hoito. Liikennejärjestelyiden tulee mahdollistaa kaava-alueella olevien kohteiden mahdollisimman hyvä saavutettavuus myös pelastuslaitoksen raskailla ajoneuvoilla. Tämä tulee erityisesti ottaa huomioon suunniteltaessa katuja ja ajoteitä, joilla ei ole läpiajoa. Kaavoituksen yhteydessä tulee varmistaa, että alueelle suunniteltujen pistoteiden päiden kääntöympyrän kääntösäde on riittävä myös raskaille pelastusajoneuvoille.

Tkem-alueen tulisi olla saavutettavissa vähintään kahdesta eri suunnasta esim. alla olevassa kuvassa katkoviivalla esitetyllä ratkaisulla. Tämä tulee huomioida erityisesti, mikäli alueelle sijoittuu ammoniakkituotantoa ja/tai -varastointia tai muuta suuret vaara-alueet muodostavaa kemikaalituotantoa/-varastointia.

Pelastusviranomainen pyytää huomioimaan sen, että teollisuuslaitosten tulipaloissa sammutusvedet saattavat muodostaa merkittävän riskin alueen ympäristölle. Sammutusvesien johtamiseen ja kokoamiseen tulisi siksi varautua ennakolta.

Kaavoitustyön yhteydessä tulee myös varmistaa, että alueella on riittävästi pysäköintialueita sen toimintojen luonne huomioon ottaen.

Lisäksi pelastusviranomainen suosittelee sitovan rakennusalueen rajan merkitsemistä vähintään 4 metrin etäisyydelle tontin naapurin puoleisesta rajasta siten, että naapurirakennusten väliseksi etäisyydeksi tulisi ympäristöministeriön paloturvallisuusasetuksen (848/2017) 29 §:n mukainen 8 metriä. Mikäli rakennusten välinen sallittu etäisyys on pienempi kuin 8 metriä, tulisi kaavamääräyksiin lisätä maininta asetuksen vaatimuksesta palon leviämisen rajoittamiseen.

Vastine: Teollisuusalueen katuverkkoa ja ajoyhteyksiä tarkennetaan huomioimalla T/kem-alueen saavutettavuus vähintään kahdesta eri suunnasta. Valtatie 4 yhteyteen ei osoiteta uusia liittymiä.

Täydennetään yleismääräyksiä pysäköinnin ja rakennusten etäisyyksien osalta.

Olevan sammutusvesijärjestelmän kapasiteetti ja sijainnit / etäisyydet on tarkistettu (Ahjotie ja Teollisuustie)

Elenia Verkko Oyj

Elenia Verkko Oyj pyytää varaamaan suunnitellulle kaava-alueelle 11 kpl ohjeellisia et-alueita puistomuuntamoiden sijoittamista varten liitekartan osoittamiin paikkoihin tai niiden välittömään läheisyyteen. Lisäksi Elenia pyytää merkitsemään 7 kpl olemassa olevia muuntamoita kaavaan ET merkinnällä. Varattavan alueen tulisi olla kooltaan noin 14 x 14 m. Vähimmäisetäisyys puistomuuntamoista lähimpiin rakennuksiin tulee olla vähintään 8 m.

Kaavoitettavalla alueella sijaitsee Elenian verkkoa oheisen suuntaa antavan liitekartan mukaisesti. Työskenneltäessä ja rakennettaessa nykyisten sähköverkon rakenteiden läheisyyteen tulee huomioida sähköturvallisuuden edellyttämät etäisyysvaatimukset.

Elenian muille nykyisille rakenteille ei ole tarkoituksenmukaista varata kaavaan johtoalueita, mutta pyydämme huomioimaan, että mahdollisista ylimääräisistä johtomuutoksista aiheutuvat lisäkustannukset laskutetaan työn tilaajalta. Elenialla ei ole muuta huomauttamista asemakaavaan tai esitettyihin maankäyttöratkaisuihin.

Vastine: Huomioidaan kaavasunnittelussa ja merkitään omilla merkinnöillä kaavakartalle.